

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 21.

Ljubljana, 1. listopada 1892.

XXXII. leto.

Vsebina. Nepomuk: O organizacijskem statutu za šolske vrte. — Ivo Trošt: Pouk na jednorazrednicah. — Važna uradna naredba za obrtno nadaljevalne šole. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

O organizacijskem statutu za šolske vrte.

Zdi se mi, da so vsi kranjski šolski vrtnarji z veseljem pozdravili organizacijski statut za šolske vrte, ki ga je izdal vis. c. kr. deželni šolski svet dne 9. rožnika t. l. št. 1236. S tem se je pokazalo, da imajo sedaj naša višja šolska oblastva resno voljo, urediti prirejanja in vzdrževanja šolskih vrtov. Prav pametno je in gotovo šolskemu vrtnarstvu tudi prav koristno, da smemo pred končno ureditvijo te zadeve šolski vrtnarji sami znabitne premembe oziroma potrebne dostavke nasvetovati.

Da si je ta statut izdelek temeljitih posvetovanj vrtnarskih veščakov, vendar se meni vidi v nekaterih točkah nejasen — ali bolje učitelju nasproti naravnost pomanjkljiv. Bodi mi dovoljeno, da povem tu svoje misli, ki obsegajo deloma predloge, ki smo jih sprejeli šolski vrtnarji litijskega okraja na severni strani Bogenšberka.

Točka 1. ostala naj bi nespremenjena, nikakor pa ne tudi druga. Pri nas je za šolski vrt namenjeno zemljišče res nad 4 are (423 m²) veliko, a leži krog šole tako, da so pravo za pravo trije kosi, izmed katerih je jeden na jednom konci 3:8 m, a drugi samo 1:4 m. širok. Kako se more tak vrt lepo urediti, si lahko vsak sam misli. Krajnemu šolskemu svetu je seveda le mera merodajna, a za obliko se ne briga, ker o tem tudi statut molči. Točka 2. naj bi se glasila: „Šolski vrt bodi na ugodnem kraju blizu šole in naj obseza, ako krajne razmere dopuščajo, vsaj 4 are velik samo jeden (1) kos“.

Pri točki 3. se popolnoma pogreša: a) vrtne lope, b) čebelnjaka, c) gorke grede, d) jame za mešanec. Šolski vrtnar ima mnogokrat na vrtu opraviti, ko ga zasači dež, da v hišo niti be-

žati ne more. Razno orodje tudi ne more vedno od doma na vrt in zopet domu nositi, kajti učitelj-vrtnar more pri svojem drugem uradnem poslu največkrat le po malo časa na vrtu delati, a ko bi orodje tam pustil ležati, bi kazalo zanikarnega gospodarja. Da bi učitelj-vrtnar, ki z veseljem opravlja svoj posel na vrtu, kdaj se tam v lopi najraje odpočil in se veselil svojega vrtnega pridelka, umevno je samo ob sobi, zato naj se mu privoščijo in nakloni vsaj ta ugodnost za njegov trud.

Točka 4. naj se popolni tako, da se izroči urejen (ali tudi neurejen) šolski vrt tistemu voditelju oziroma stalnemu učitelju — če se more izbirati — ki je res zmožen šolski vrt oskrbovati. V raznih prilikah utegne krajni svet na večrazrednicah izročiti vrt tistemu učitelju, ki je v šoli bolj prizanesljiv, ki je dober orglavec ali pa — če je predsednik gostilničar — tistemu, ki najpogosteje gostilno okiskuje, ne glede na to, je li teh kdo vrtnarstva zmožen ali ne.

Točka 5. ostane naj tudi nespremenjena.

V točki 6. glasi naj se zadnji stavek: „V tem slučaju skrbi šolska občina samo za ograjo in za vrtno orodje (znabiti tudi za rigolenje)“. Premisliti je, da smo učitelji že itak največ le slabo plačani, pa naj kupujemo še vrtno orodje in je nosimo s sabo kakor črevljar na kmetih kopita! Znabiti se bode

kdo pri tem spotikal na nagradi, ki se ima deliti uzornim šolskim vrtnarjem. Gospoda, ta misel je napačna, kajti lahko utegne uzornih vrtnarjev na vsem Kranjskem več biti, kakor pa jih pride po 36 gld. na 1600 gld. Vsi, kateri bi zastoj-upali, morali bi si vrtno orodje jedino zato kupiti, ker so tudi uzorni vrtnarji. Kaj-ne čudna logika! Kako pa je sploh z nagradami, o tem je tožil že marsikdo oč. gg. tovarišev, a tudi jaz se ne izvzamem. Lani in letos trudil sem se vrhu običajnega vsakoletnega opravila na vrtu še z razširjenjem, z ograjenjem, z notranjim urejenjem itd., ker sem skušal sam brez občinskih stroškov šolski vrt zboljšati. In nagrada? — Lani na svojo nagrade se tikajočo prošnjo celo odgovora nisem dobil, a letos — seveda čakam in Bog vedi, če ne tudi zopet — zastoj.

Končno moram še dostaviti, naj se statut popolni tudi tako, da naslednik-vrtnar prednika poporazumljenji odškoduje za razne sadeže na šolskem vrtu. Utegne se pri raznih prestavah zgoditi, da prednik pride v kraj, kjer šolskega vrta niti dobil ne bo, a na prejšnjem mestu bi moral nasledniku „polno skledo“ pustiti.

*P. n. tovariši, pobrigajmo se sedaj, dokler je čas, da nam pozneje ne bode treba sitnim biti. Upam torej, da se še kdo gg. tovarišev oglasi javno o tej stvari.

Nepomuk.

Pouk na jednorazrednicah.

Poročal na zborovanju učiteljskega društva postojnskega okraja v Št. Vidu, 29. kimovca 1892 Ivo Trošt.

Dognana resnica je, da so jednorazrednice podlaga vsi naobraženosti naroda na deželi. Kakor danes sploh tožijo, da šole ne kažejo pričakovanih uspehov, morajo tudi voditelji šol po vaseh vzeti na svoje rame nekoliko tega nezaslužnega greha.

Torej tudi jednorazrednice ne dosežajo stavljenih smotrov? Nehote moramo pri-

trditi temu vprašanju. Zakaj? Ker imajo baš jednorazrednice največ najtežavnejših, dá, celo nepremagljivih ovir.

Seveda neučitelji spravljajo največji in in prvi vzrok neuspehov na rame učiteljem. Na nje leti vse, zakaj bi jim ne dodali še te — dekoracije.

Če je kje istinit pregovor: kakeršen učitelj, taka šola, torej tu gotovo ni.